

Kent de strijd tussen netto-betalers en netto-ontvangers in de Europese Unie een winnaar? Of wordt het doormodderen?

Posted on 6 oktober 2026 by Johannes Vervloed

Drie Europese Raden worden er dit jaar nog gehouden om een compromis te bereiken over het MFK (Meerjarig Financieel Kader), het [EU-budget voor de komende 7 jaar](#). De onderhandelaars van de 27 lidstaten zijn er tot nu toe niet uitgekomen: de 'frugals' (de zuinigen), de netto-betalers aan de EU, waaronder Duitsland en Nederland, en de 'friends of cohesion', de ontvangende lidstaten, staan lijnrecht tegenover elkaar. De regeringsleiders zullen derhalve knopen moeten doorhakken om een compromis uit de hoge hoed te toveren. Chefsache dus.

Veel staat op het spel, want het gaat niet alleen over geld. Het budgetakkoord zal voor een belangrijk deel bepalend zijn voor de richting die de EU inslaat. Wordt voortgegaan op de huidige doodlopende weg, waarbij de EU volgens de

[spraakmakende rede](#) in München van Marco Rubio, de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, door de-industrialisatie en massa-immigratie een industrieel museum wordt met een anders samengestelde bevolking en een andere cultuur of wordt bijtijds het roer omgegooid en rijst Europa op als een foenix uit de huidige malaise.

De werkelijkheid zal zoals gebruikelijk in de EU ergens in het midden uitkomen, maar toch. Er staat veel op het spel.

Twee kampen

Waar gaat het over. De 'frugals' willen af van het rondpompen van geld. Het rapport van de Europese Rekenkamer over het Coronaherstelfonds van 800 miljard euro was vernietigend. Het geld werd door de lidstaten niet besteed waarvoor het bedoeld was en kan voor een substantieel deel als verspild worden beschouwd. Ook dient volgens de 'frugals' een eind te komen aan het instandhouden van onproductieve en geldverslindende hobbies. De landbouw- en cohesiefondsen moeten op de schop. Het daarmee vrijkomende geld dient besteed te worden aan innovatie en concurrentievermogen.

De rapporten van Letta en Draghi liegen er niet om. Als de EU niet snel en grootschalig werk maakt van het vervolmaken van de interne markt, inclusief een kapitaalmarktunie (Letta) en de industrie op moderne leest schoeit (Draghi) verliest de EU de concurrentiestrijd met de VS en China, met als gevolg het door onze Amerikaanse vrienden voorspelde scenario.

Last but not least zal de EU grip moeten krijgen op wie er binnenkomt en welke bijdrage van de nieuwkomers mag worden verwacht. De ongebreidelde massa-immigratie van personen die geen bijdrage leveren, een last betekenen voor de sociale voorzieningen en om welke reden dan ook weigeren te integreren, moet stoppen.

De 'friends of cohesion' zijn vooral op behoud gericht. Zij zijn niet per se tegen de wensen van de 'frugals', maar willen hun privileges daar niet voor opofferen. Want daar komt de discussie tussen de twee kampen uiteindelijk op neer. Men is best bereid nieuwe impulsen te financieren, maar niet ten koste van de landbouw- en cohesiefondsen.

Letta en Draghi

Hoe de vernieuwingsagenda van de 'frugals' eruit moet zien is overigens nog wel een punt van discussie. Over [de vervolmaking van de interne markt](#) (het rapport-Letta) is iedereen het min of meer wel eens – hoewel lidstaten als het erop aankomt niet snel hun nationale regels ten behoeve van harmonisatie op Europees niveau plegen op te geven – , maar over [de voorstellen van Draghi](#), het verbeteren van de concurrentiepositie van de EU, wordt nog fundamenteel gediscussieerd.

Is dat laatste een taak voor de Europese Commissie, die met honderden miljarden euro's industriepolitiek moet gaan voeren of is het beter de beletsels voor het bedrijfsleven, de beruchte regeldruk vanuit 'Brussel', weg te nemen. Kortom, is de te bewandelen weg een staatsgeleide economie of wordt van het private initiatief meer heil verwacht.

Hoe de laatste discussie afloopt valt nog te bezien, maar de voorwaarden om überhaupt over modernisering en verbetering van de concurrentiepositie te kunnen spreken moeten eerst worden gecreëerd. Daar zetten de 'frugals' op in en daar verzetten de 'friends of cohesion' zich tegen. Die strijd zal eerst moeten worden beslist, voordat 'de wijze waarop' aan de orde kan komen.

Dreigende verkiezingen

Er staan drie Europese Raden gepland om een beslissing te forceren. Althans, dat is de inzet. Of het lukt is de vraag. Waarschijnlijker is in goede EU-traditie een verwaterd compromis, waar beide kampen mee thuis kunnen komen. Niet uit te sluiten valt echter dat er géén beslissing wordt genomen. Met als gevolg dat het huidige budget en de huidige invulling daarvan worden gehandhaafd.

Een scenario dat de Europese Commissie hoopt te voorkomen, want volgend jaar worden er verkiezingen gehouden in lidstaten, die volgens de peilingen een heel andere richting voor de EU willen uitstippelen. Niet meer of minder landbouw- en cohesiefondsen, niet een rol voor de EU bij modernisering en verbetering van concurrentiepositie, maar minder EU. Minder geld naar de EU en meer nationaal in plaats van EU-beleid.

Snelheid is geboden

Als Marine Le Pen (of, als zij van het Hoge Gerechtshof niet mag meedoen aan de presidentsverkiezingen, haar secondant Jordan Bardella) het roer in Frankrijk overneemt en als in Spanje en Polen (centrum)rechtse coalities worden gevormd, kunnen de ambities van de Europese Commissie op de helling.

Om die reden wordt nu alles op alles gezet, onder meer maar liefst drie Europese Raden, om nog vóór de verkiezingen van april volgend jaar in Frankrijk een nieuw Meerjarig Financieel Kader uit te onderhandelen.

Er worden weliswaar pogingen ondernomen om te voorkomen dat de partij van Marine Le Pen, het Rassemblement National, aan de macht komt, maar veel fiducie heeft men daarin niet. Het gerucht wil dat Christine Lagarde voortijdig afscheid neemt als president van de Europese Centrale Bank om zich kandidaat te kunnen stellen voor de presidentsverkiezingen in Frankrijk. De Macronisten weten tot op heden geen aansprekende kandidaat in het veld te brengen. Lagarde zou de laatste troef zijn die Macron en de zijnen proberen uit te spelen.

Doormodderscenario

Het Ierse voorzitterschap van de EU komt met een voorstel hoe de impasse tussen de 'frugals' en de 'friends of cohesion' te doorbreken en mikt op een beslissing voor het einde van het jaar. De voorzitter van de Europese Raad, António Costa, gaat alle hoofdsteden af om de regeringsleiders te bewegen 'water in de wijn te doen'. Tot op heden is hij daar naar verluidt echter niet al te succesvol in. Bondskanselier Merz heeft hem al laten weten dat de Duitse positie vrij onwrikbaar is. Met de recente verkiezingsoverwinningen van de AfD in het achterhoofd heeft hij weinig ruimte om te bewegen.

Het Ierse voorzitterschap heeft een deadline gesteld. Voordien moet een compromis worden bereikt. Hoewel deadlines in de EU plegen op te schuiven, is er nu een grens: de Franse verkiezingen in april volgend jaar. Lukt het niet voordien een beslissing te forceren, dan resteert het doormodderscenario, een voortzetting van de huidige malaise.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per

*week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u \(weer\) mee?](#) Hartelijk dank!*